

HOZOMÁNY, STAFÉRUNG, PERNEFÓRIUM

Füstös Rozália ny. tanítónő írása

A férjhez menő lányok hozományával kapcsolatosan igen gazdag hagyományokkal rendelkezünk községünkben, évtizedekre vagy évszázadokra visszamenően is. E szokások igaz, hogy nemcsak Remetén voltak jellemzőek, hanem a környező falvakban is. Kisebb-nagyobb eltérésekkel egész Gyergyó és Csík környékén honosak voltak. Ezeket beszéltük meg egyik Nők órája előadásán és próbáltuk csokorba szedni emlékeinket, főleg az 50-60-70-es évekből.

A lányokat községünkben születésük pillanatától férjhez készítették. Ha a Jóisten több gyermekkel, több lánnyal áldotta meg a családokat valóságos kis textilüzemekké kellett váljanak a szorgos asszonykezek. A nap minden percét kihasználták és ha már az erdőről vagy mezőről hazatérő férj vagy a játszadozó gyermekek nyugovóra tértek, a pislákoló petróleumlámpa fénye mellett sokszor késő éjszakákon át dolgoztak. Ki tudná megszámlálni vajon hányat kellett sirítani a guzsalyon begyesező szöszből, hányat kellett ütni a bordával míg vászon lett a fonalból, vagy hányat kellett öltetni míg megtelt a sifon (nagyfiókos régi típusú szekrény) vagy az ún. „tisztaházban” lévő fali fogas, a gerendák, polcok. Szükség volt a női kezekre, ezért az édesanyák a lányokat már kiskoruktól varrni, fonni, szőni tanították. Sok túret megszótt anyag magasodott a szekrények tetején, vagy felkötötték a gerendákra a szőnyeg, a gyapjúlepedő, az ágynemű, a törülközők megszótt türeteit.

A lakodalmakon sok kérges kezű apa vagy keresztapa mondta el, hogy ennyi és ennyi házat építettem (fiai számának megfelelően), de a „leányaimat se csaptam el csurdin.” Ezzel egyúttal feleségét is megdicsérte, aki mellette egy életen át dolgozott. Ugyanis az volt a szokás, hogy a menyasszony annyi bútort, szőnyeget, függönyt, kézimunkát vigyen férjhez amennyivel be tudja rendezni a vőlegény és szülei által épített házat.

A menyasszony staférunóját a lakodalom előtt összeírták. Ez volt a ruha, vagy pernefórium írás. Ezt aláírták a szülők és az újpár, tanúkként a keresztszülők. Aztán „kirakták” a szekerekre. Elöl a szobabútor vetett ágyakkal, párnákkal, majd a konyhabútor, utolsó szekerekre rakták a terményt, hogy a fiataloknak is legyen eleség és vetőmag a földbe és az utolsó szekerekre tették az állatokat, juhokat, disznót, majorságot és a szekerek után kötötték a szarvasmarhákat.

A menet végén kosarakban a lányok, legények vitték az edényeket és törékeny tárgyakat, amelyeket nem lehetett szekérré rakni.

A férjhez menő lányok hozományával kapcsolatosan szokás volt, hogy ruhavivéskor a legények vitték az edényeket és törékeny tárgyakat, amelyeket nem lehetett szekérré rakni.

A ruha kirakásával egy időben folyt a „becsületes lopás”. Ez azt jelentette, hogy amire a háziak, vagy az általuk megbízott személyek nem tudtak vigyázni, sok mindent elloptak (órát, szentképet, fényképet esetleg terítőt, edényt, de veszélyben voltak a mezőgazdasági kesszerszámok is - sarló, ásó, kapa, kasza, gereblye -, amelyek rejtett helyet találtak a ruhás szekereken). Az elloptott tárgyak az ifjú páré lettek. Nem volt szabad sem visszakérni, sem visszaadni. Azt tartották: akinek nincs, vegyen vagy készítsen magának, különben is a visszaadás nem hoz szerencsét az ifjú párnak.

Ezalatt megvendégelték a ruhavivőket és megkezdődött a szekerek kivonulása. A lovak fejét, vagy az ökrök szarvát feldíszítették vendégpereccel, csipkés zsebkendővel és színes szalagokkal. Minden szekér előtt ment a lovak vagy ökrök gazdája és a szekereken legalább két asszony állt és vigyázott a tárgyakra. Az asszonyokat ellátták egy-egy takaróruhába csomagolt, szeletekre vágott vendégpereccel vagy kaláccsal, melyet az útközben kiállt asszonyoknak, gyermekeknek dobáltak.

A szekéren lévő asszonyok ruhavivési rigmusokat, versikéket kiabáltak és mindenik vers után egy-egy örömteli rikoltozás, sikoltozás hangzott el. Erre a hangra az utak szélére ggyűltek az ott lakók és nézték a méltóságteljesen haladó szép ruhavivő szekereket.

Ha a házaspár türelmetlen volt és nem várta meg, hogy tisztán léphessenek az oltár elé a házasság szentségének felvételére, akkor az egy-két pohár pálinkát elfogyasztott ruhavivő asszonyok sokszor ezt a titkot is élesen kikiabálták csúfolódva is.

A menyasszony irul-pirul

Lába közé futott a nyúl

Azt a kicsi nyúl angyalát

De jó helyre húzta magát.

Ujjú-jujú-jujújú!”

Az újházhoz való megérkezéskor:

„Anyám asszony jöjjön ki

Lásson szépet ide ki.

Meghoztuk a menyecskéjét

A fiának feleségét.”

Az udvarra érkezés után mindent a helyére raktak. Berendezték a lakást, az istállót, pajtákát, a csúrt.

A násznagyasszony és egy-két jó barátnő feladata az új pár nászágának elkészítése volt. Itt jött ismét a tréfa: a szalmazsákba mosdótálba vizet tettek és úgy terítették rá a szép csipkés lepedőt. Néha a lepedő alá erős tollót (tarlót), vagy szúrót tettek. Tréfásan számba vették a „lopott holmit” és megajándékozták vele az újpárt.

Ezután a férj szülei megkínálták a vendégeket rendszerint töltött káposztával, itallal, tésztával és 1-2 órát mulattak, majd magukra hagyták az új házasságokat.

A hozománylevél az első legfontosabb irat volt a háznál. Örökre illetve generációkra megőrizték. Ezért sikerült még most is néhány helyen összegyűjteni a háziasszony, az édesanya és a mámi pernefórium levelét is.

„Három napja, hogy jövünk,

Még egy falást se ettünk,

Alig várjuk, hogy menjünk,

Hogy egy falást ehesünk.

Ujjú-jujjú-jujjujú!”

„Aki bent van jöjjön ki,

Lásson csudát ide ki.

Aki kint van menjen bé,

Kapjon munkát oda bé.

Ujjú-jujjú-jujjujú!”

„Az asszonyok kiállva,

A nagy szájuk kitátva

Ujjú-jujjú-jujjujú!”

„Kicsi csipor cseresznye,

Portik Mari menyecske!

Kicsi lábas, nagy lába

Laczkó Jóska újházas!”

„Itt a leány igen jó,

Csak a legény legyen jó.

Itt a legény igen jó,

Csak a leány legyen jó!”

Stromány levél

Porták helyi lakosainak részére szóló
 Porták helyi lakosainak részére szóló
 Porták helyi lakosainak részére szóló

№	Leírás	Ár	Megjegyzés
1	1000	360	
2	1000	370	
3	1000	1800	
4	1000	1000	
5	1000	1000	
6	1000	200	
7	1000	1200	
8	1000	1000	
9	1000	200	
10	1000	1200	
11	1000	1000	
12	1000	200	
13	1000	200	
14	1000	200	
15	1000	200	
16	1000	100	
17	1000	1800	
18	1000	50	
19	1000	250	
20	1000	150	
21	1000	400	
22	1000	450	
23	1000	100	
24	1000	1600	
25	1000	500	
26	1000	400	
27	1000	2000	
28	1000	150	
29	1000	7100	
30	1000	3000	
31	1000	2200	
32	1000	400	
33	1000	900	
34	1000	1500	
35	1000	350	
36	1000	200	
37	1000	250	
38	1000	400	
39	1000	2000	
40	1000	600	
41	1000	3300	

Összesen 33800

minichaiom acorny olcsorai lei ciuclan
 portanivel a crestul si mesurid
 Bucuresti 1936 10/19 cu
 Clotary
 Palauzani
 Clotary 10 1936
 Clotary 10 1936
 Clotary 10 1936
 Clotary 10 1936

Stromány
 Porták helyi lakosainak részére szóló
 Porták helyi lakosainak részére szóló